UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXLIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

ctum fuit, & hanc differẽtiã inter contractũ locatio-
nis, & emphyteoticũ uolunt doct. oẽs, ubi Bal. & Sali.
poſt glo. in d. l. licet. & Sali. in l. 1. in 2. q. C. de iure em
phyt. ¶ Non obſtat, ꝙ ſterilitas poſſeſſionũ contige-
rit culpa conductoris, qui illas bene non coluit, quia
hoc eſt falſum, cum ſterilitas contigerit diuino iudi-
cio, cui reſiſti, & prouideri non potuit, fuit. n. genera
lis ſterilitas per totã Italiã, ut eſt notoriũ, & ideò pe-
riculum debet eſſe locatoris d. l. licet, & d. l. ſi uno.
¶ Non aduerſatur etiã, ꝙ ex conſuetudine loci mer-
cedis remiſſio nõ fit propter ſterilitatẽ, ut ſupra, quia
primo non creditur, hanc conſuetudinẽ in loco exta
re, & cũ ſit facti c. 1. de conſtit. in 6. probari debet l. in
bello. §. factæ. ff. de capt. & poſt lim. reuer. Bart. in. l. de
quibus. ff. de legibus. † & quatenus extaret, eſſet cõſue-
30 tudo ualde iniqua, & ideò nõ ſeruãda c. conſuetudo.
1. diſtinctio. iuncto c. erit autẽ lex. 4. diſtinctione. Se-
cundo & ſi uerum eſſet, ꝙ propter loci conſuetudinẽ
remiſſio fieri nõ deberet, tamẽ illud ꝓcederet, qñ eſ-
ſemus in puris terminis cõſuetudinis, ſed quando eſ-
ſet factum pactũ, ꝙ locator de caſibus fortuitis, & de
dãno ob diuinũ iudiciũ contingente teneretur, tunc
ſecus eſſet, qa pactũ debet aliquid operari, per Salic.
in d. l. licet. & ſeruanda eſt lex in cõtractu locationis
31 appoſita l. legẽ. C. locati. Quinimmò † magis ſerua-
tur lex cõtractus, quã ↄſuetudo gl. in l. excepto. ibiq;
Salic. C. locati. & de hoc eſt tex. in l. circa. C. eod. titu.
32 ¶ Non obſtat ultimũ, quia † ex uerbis contractus, &
inſtrumẽti contrariũ apparet, uidelicet ꝙ locator in
ſe periculum fortuitum, & diuinũ ſuſceperit, & ideò
ſeruandũ eſt pactũ d. l. legẽ. & in d. l. circa, & in incer-
tis, & nõ in certis locus eſt coniecturis l. continuus. §.
cum ita. ff. de uerb. oblig. Non aduerſatur etiam do-
ctrina Bart. in d. l. cum in plures. qa illa ꝓcedit in ter-
minis iuris cõmunis, uidelicet quando nõ eſſet factũ
aliquod pactũ, ſecus ergo quãdo eſſet appoſitum pa-
ctum in contractu locationis, ꝙ locator caſus fortui-
tos ſeruare teneretur, per prædicta. Præterea illa do-
ctrina Bar. præſupponit, ꝙ quando damnum condu-
ctoris ꝯtingit ex parte rei locatę, uel diuino iudicio,
tunc locator ad remiſſionẽ faciendã teneatur. In ca-
ſu autẽ noſtro damnum ex parte rei locatæ, & diui-
no iudicio contingit, ut ſupra, ergo ad fauorẽ condu
ctoris eſt concludendũ, & ita, ut ſupra dictum eſt, in
prædictis omnibus iuris eſſe cenſui. Laus Deo.

SVMMAE.

1 *Conductori, qui re locata eo modo uti, & frui non potuit, quo ſibi fuit locata, eſt pro rata temporis, quo ſic vti, & frui nõ potuit, mercedis remiſſio faciẽda, etiã ſi nulla poſſet culpa locatori imputari. Quod declaratur, & limitatur nu. 23.*

2 *Et ſi culpa, ſiue negligentia locatoris adeſſet, conductor etiam ad intereſſe lucri quoque ceſſantis agere poſſet.*

3 *Locator quando in culpa, & negligentia eſſe dicatur.*

4 *Damnum intollerabile, quod conductor caſu fortuito circa fructus patitur, ad dominum ſpectat, ut is mercedis remiſſionem conductori facere teneatur, ſiue diuino iudicio, ſiue potentia humana caſus fortuitus euenerit.*

5 *Fructus dicuntur non ſolum, qui ex re, ſed etiam qui propter rem, & occaſione rei percipiuntur.*

6 *Caſus quidam fortuitus cenſetur id, quod à voluntate, & nutu principis emanauit.*

7 *Gabelloris, ſiue publicanis ob culpam communitatis graue damnum paſſis eſt remiſſio mercedis, vel penſionis facienda, immò communitas ipſis ad damnum, & intereſſe etiam lucri ceſſantis tenetur.*

8 *Conductori, qui re conducta ad vſum, propter quem principaliter illam conduxit, vti non potuit, mercedis, ſeu penſionis remiſſio eſt facienda, etiam ſi locator non fuerit in aliqua culpa, & conductor ea ad alium vſum vti potuiſſet.*

9 *Ex eo verò, quòd ad aliũ vſum, quã ad illum, propter quẽ principaliter conduxit, re uti nõ potuerit, remiſſio illi non eſt facienda.*

10 *Locatione, & conductione datij facta, nihil etiã à principe ad præiudicium conductorum ſine eorum conſenſu de nouo fieri poteſt.*

11 *Locationis, & conductionis contractum eſſe in materia datiorum, & gabellarum quomodo cognoſcatur, remiſſiuè.*

12 *Damnum in re locata aut contingit circa fructus, aut prouenit ex impedimento vſus rei, aut contingit vitio rei, vel caſmate, & de his omnibus remiſſiuè.*

13 *Damnum circa rem, & fructus rei contingens quale, & quantum eſſe debeat ad hoc, ut remiſſio conductori ſit facienda.*

14 *Damnum & incommodum magnum, & intollerabile conductoris in re conducta, & eius fructibus quot modis capiatur.*

15 *Conductor, qui patientiam re conducta vtendi, & fruendi habuit, licet aliqualiter fuerit in vſu impeditus, & propterea exiguitatem aliquam fructuum paſſus fuerit, aliquam tamen remiſſionem petere, & conſequi non poteſt.*

16 *Conductores gabellæ, ſeu datij ſterilitatem vnius anni cum vbertate aliorum annorum compenſare tenentur.*

17 *Conductoris omne periculum, & dãnum quouis modo contingens eſſe debet, nec is remiſſionem aliquam conſequitur, quando locator pacto expreſſo noluit aliquo modo, & caſu ad aliquam mercedis remiſſionem faciendam teneri.*

18 *Negatiuè vniuerſaliter concepta dicitur oratio, quando ſignum particulare, ut eſt aliquis, ſimul cum negatiua ponitur.*

19 *Vniuerſalium verborum negatiuè prolatorum natura eſt omnia etiam ſui natura, & regulariter non comprehenſibilia continere, nihilq; excipere.*

20 *Geminatio vniuerſalis negatiuæ maiorem, & potentiorem excluſionem, ac negationem infert.*

21 *Ex facto principis emptori, uel cõductori circa rẽ venditã, ſeu locatam dãnoſo, & præiudiciali quãdo uẽditor, vel locator ad aliquid emptori, ſeu cõductori præſtãdũ teneatur, et quãdo non.*

22 *Argumentum de contractu emptionis, & uenditionis ad contractum locationis, & conductionis procedit.*

24 *Conductori ob damnum prouenìens ex facto principis iuſto, cui locator reſiſtere non potuit, non debet locator ad aliquod intereſſe damni, nec lucri ceſſantis teneri.*

25 *Moneta, prout promiſſa fuit, in materia, & forma ſolui debet, ſi tempore ſolutionis facilè ſit debitori eam reperire, & ſoluere, non obſtante augmento, vel diminutione illius.*

Et ſi in alia moneta debitor uellet ſoluere, valorque monetæ promiſſæ eſſet mutatus, quis valor, & quæ æſtimatio debeat attendi, an temporis promiſſionis, an verò ſolutionis.

Quid ſi moneta in eadem materia, & forma, prout promiſſa fuit difficulter, uel nullo modo ſolutionis tempore poteſt reperiri, & ſolui num. 27.

26 *Solui vnum pro alio quando inuito creditore non poſſit.*

28 *In contractibus attenditur æſtimatio, & valor pecuniæ, ſeu monetæ promiſſæ ſecundum tempus contractus, & non ſecundum tempus ſolutionis.*

EPITOME.

Remissio mercedis, ſiue penſionis cõductoribus datij ſalis non eſt faciẽda per locatorem ex eo, ꝙ poſt eorum conductionem ſalis ualor per principẽ actus fuerit, & propterea conductores minorem ſalis ſummam, quam conſueuerit, uendi poſſe prætẽdant, niſi damnum magnũ, & intollerabile ex hoc augmento paterentur, & quomodo damnum magnũ, & intollerabile hoc in caſu aſſumatur, & ſi locator pacto expreſſo conuenit, ſe nolle in aliquo caſu, & modo ad remiſſionem mercedis conductori faciendam teneri, nulla tunc in aliquo caſu eſt remiſſio facienda.

Obligatus ſoluere ex conuẽtione, & pacto certam monetã, ſi poſtea decreto principis eius ualor mutatus fuit, ſecundũ valorẽ, qui erat tẽpore contractus, & obligationis factæ, & nõ qui eſt tẽpore ſolutionis, eſt ſolutio facienda, quando illa moneta in materia, & forma, prout promiſſa fuit, difficulter, uel nullo modo reperiri, & ſolui poteſt.

CON-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

CONSILIVM CXLIII.

IN cauſa, quæ coram arbitris inter magnificam communitatem ciuitatis Fauētiæ ex una, & Datiarios datium, ſeu canipas ſalis conducentes ex altera uerti præſupponitur, de ſola ueritate requiſitus, atque conſultus, ſuper duobus infra proponendis pro ingenij mei tenuitate ſententiam meam iuri quidem, ut arbitror, conſonā dicam, & quæ partes dominorum arbitrorum in laudando, & iudicando eſſe debeant, pro uiribus demonſtrare conabor. Stante itaque inſtrumēto locationis factæ de dicto datio ſalis cum capitulis ad me tranſmiſſis, & facti narratione mihi propoſita, & præſuppoſito augmento ſalis per ſedem apoſtolicam facto, eiuſdemque decreto, quo cautum fuit, ꝙ ualor ducati de camera intelligatur eſſe librarū quatuor, & ſolidorum duorum pro quolibet ducato. Prius dubitari contingit, utrum ſit locus remiſſioni mercedis, & habenda ſit ratio damni, & lucri ceſſantis, quod dicti datiarij pati prætendunt ex augmento poſt eorum conductionem per S.D.N. Papam impoſito, cum aſſerāt propter huiuſmodi augmenti impoſitionem longe minorem ſalis ſummam nunc uendi poſſe, quàm antea conſueuerit. Secundo, vtrū moderni datiarij ſalis, qui ſingulis annis ducatos octingētos de camera ex conuentione, & forma contractus conductoris pro dicta communitate cameræ apoſtolicæ ſoluere tenētur, obligati ſint illos ſoluere iuxta æſtimationem, & ualorem ducatorum de camera, qui, & quę erat tempore celebrati contractus, ſeu obligationis, an uerò ſecundum ualorem nunc à S.D.N. ut ſupra, decretū. ¶ Quoad primū dubium, uidetur quidem prima faciè concludendum eſſe, ꝙ ipſis datiarijs per dictā cōmunitatem ſaltem remiſſio mercedis pro rata temporis, quo ſal cum dicto augmento fuit uenditum, ſit facienda, quoniam datiarij poſt augmentum ſalis impoſitum re ſibi locata uti nō potuerunt eo modo, & liberè, quemadmodum ante impoſitionem augmenti utebantur, cum longè minor ſalis quantitas poſt dictum augmentum fuerit uendita, ac uendatur, quàm
1 antea uendi ſoleret: & † ideò propter damnū paſſum ipſis conductoribus mercedis remiſſio eſt facienda pro rata huius temporis poſt dictum augmentum decurſi, argumento. l. ſi quis fundum. §. imperator. ibiq; Pau. Caſt. ff. locati. Et prędicta procedunt etiam, ſi nulla culpa ipſi communitati locatrici imputari poſſet, ut in l. ſiquis domum. §. in exuſtis. & ibi docto. maximè Paul. Caſtr. eod. tit. & in terminis probatur in l.
2 ſi fundus. caſus, eodem titul. ¶ Secundo † vbicunque conductor non poteſt uti re locata eo modo, quo fuit locata, & culpa, & negligentia locatoris, tunc conductori non ſolum eſt mercedis remiſſio facienda, ſed etiam is contra locatorem ad intereſſe quoque lucri ceſſantis agere poteſt, ut in l. ex conducto. in prin. ibique not. per gl. & Pau. de Caſt. & in §. ubicunque. & clarius in l. ſi quis domum. in fi. & ibi Bart. ff. locati. & optimè probatur in d. l. ſi fundus.
3 Et † locator in culpa, & negligentia eſſe dicitur, quando potuit prouidere, & non prouidit, ut in d. l. ex conducto. uel quando damnum conductoris euitare potuit, & neglexit, ſeu aliter ſua culpa, uel cauſa cōtigit, ut in l. ſi merces. §. culpæ. ff. eo. tit. & ibi Pau. Caſt. & in l. ſi fundus. uel ex eo, ꝙ conductori non denunciauerit, qui potuiſſet prouidere, ſi ſibi fuiſſet denūtiatum, arg. l. item quæritur. §. exercitu. & §. fullo. ff. locati. l. ſi in lege. §. colonus. in fi. uer. & ibi per gl. Pau. de Caſtr. Bar. & alios eod. tit. & d. l. ſi fundus. in uerſi. nam & ſi colonus. Sed communitas in caſu noſtro diligentiā ſuam non adhibuit in prouidendo cū. S.D.N. ne augmentum ſalis imponeretur, ergo in culpa fuiſſe dr̄, &

propterea ad intereſſe etiam lucri ceſſantis d[...]
4 ductoribus teneri debet. ¶ Pręterea & tertio † [...]
intollerabile, quod colonus circa fructus caſ[...]
to patitur, ſpectat ad dominum, ut is remiſſ[...]
cedis cōductori facere teneatur, nec eſt diff[...]
an diuino iudicio, an potentia humana caſus [...]
tus euenerit. d. l. ex cōducto. §. 1. cum ſeq. [...]
§. uis maior. & ibi Bar. ff. locati. l. 1. C. eo. & c[...]
ſterilitatem. extra eo. tit. & in terminis no[...]
ductore alicuius datij, ſeu uectigalis, ut u[...]
l. cotem. §. qui maximos. ff. de pub. & in [...]
5 publicanus. Et † fructus dicuntur non ſol[...]
& corpore percipiuntur, ſed etiam qui [...]
& rei occaſione, ut ſunt pēſiones domor[...]
nauium, redditus uectigalium, & ſimilia [...]
di. §. aucupationum. cum ſi. ff. de uſufruc. [...]
in plures. in prin. ff. locati. Sed in caſu occ[...]
ductores datii ſalis paſſi ſunt damnum ex [...]
ne dicti augmenti ab ipſo Papa facta poſt [...]
iam factam dictis datiariis, propterea qui [...]
6 nor ſalis quantitas poſtea uendita fuit, † quę [...]
tio facta à S.D.N. quidam caſus fortuitus e[...]
tur, cum à uolūtate, & nutu principis eman[...]
gu. l. apud iulianū. aliàs eſt l. 1. §. iulianus. in [...]
ga. 1. & do. mens Soc. in l. quidam relegat[...]
ff. de rebus dub. Ergo cōitas, quę locauit, p[...]
iuſmodi damnum remiſſionē mercedis co[...]
7 bus facere tenebitur. ¶ Quarto † Pau. de Ca[...]
merces. §. culpæ. dicit, ꝙ ſi cōitas aliquibus [...]
uendidit, ſeu locauit, & propter ipſius culp[...]
ſam publicani, ſeu emptores gabellę graue[...]
ſi fuerūt, cōitas tenetur illis remiſſionē m[...]
penſionis facere, quinimmò ex quo dam[...]
cōitatis obueniſſe dicitur, ipſa cōitas ad d[...]
reſſe lucri ceſſantis tenetur, argumento [...]
bētur in d. l. ſi fundus. & ibi Pau. de Caſt. ci[...]
allegatis, & expreſsè per eundem Pau. in l. [...]
cum quidam. ff. locati. ¶ Corroborātur [...]
8 † quę uoluit Bar. & latius Pau. Caſt. in l. cum [...]
ff. locati. qui exemplificat in eo, qui domū c[...]
hoſpitandum, ſeu ſcholas ad legēdū, & prop[...]
ram, uel peſtē, aut aliam nouitatem hoſpit[...]
re, ſeu legere non potuit, uolūt. n. ipſum l[...]
mercedis remiſſionē teneri, quāuis ipſe in[...]
pa nō fuerit. Et licet ꝯriū uideretur dām, [...]
rè leges de remiſsione mercedis, ſeu penſionis lo[...]
tes loquuntur, quando ꝯductor facto locatoris [...]
ſet impeditus, uel ex aliquo caſu in re cōducta [...]
gēte, ut in d. l. cū in plures. ī l. hęc diſtinctio. [...]
& addes. §. ſi qs. ff. locati. & iō cū in caſu noſtro [...]
ctor nō fuerit impeditus ꝑcipere fructus, ſeu [...]
tatē rei ꝯductæ facto locatoris, nec eius culp[...]
ſu in re cōductę cōtingēte, uideretur, locat[...]
neri, q̄ rōnes ſimiliter uidentur prima facie [...]
in caſu occurrenti cōitas non teneatur, tū [...]
ſtantibus Bar. & Pau. Caſt. in d. l. cum in plur[...]
uolunt, qm̄ ex quo conductor non potuit [...]
cta ad uſū, ꝑꝑ quē rē principaliter cōduxit, [...]
ditatē illā percepit, ꝑꝑ quam ipſe conduxit, [...]
dānum in fructu rei conductę contigerit, [...]
ſeu penſionis remiſsio eſt ipſi conductori [...]
cut ſi in prædio miſtico ſterilitatis, & dānū [...]
bile ī fructibus cōtigiſset abſq; facto, & culp[...]
ris, cū caſus cōtigerit non in re, ſed ī fructib[...]
l. ex cōducto. §. 1. Et hæc fuit intentio Bar. in d. [...]
plures. ubi Pau. Caſt. ſubdit ſimilē q̄ōnē m[...]
doct. in qua idē, quod ſupra, cōcluditur. Ex c[...]
9 bis etiam infertur, † ꝙ ſi quis principaliter c[...]
domū ad habitādum, uel rē aliam ad cert[...]
& ipſe potuit habitare, uel re ad illū uſū uti, [...]
facti[...]

facienda remiſſio à domino, quamuis ad alium vſum
cõductor locata vti nõ potuerit: ſufficit enim, ꝙ po-
tuerit vti ad vſum, propter quē principaliter rē cõdu-
xit, ſiue caſu aliquo fortuito, ſeu abſque culpa loca-
toris damnum aliquod paſſus fuerit. Secus ſi re vti ad
vſum deſtinatū non potuiſſet, uel damnũ intollerabi
le paſſus fuiſſet, ut ibi per Bar. & l. habitatores. cum l. ſe
quenti. ff. locati. Cum igitur in caſu occurrenti datia
rii datium ſalis gratia vendendi ſal cõduxerint, & pp
nouam impoſitionē, ſeu augmentum fuerint in ven-
dendo ſal impediti, quia longè minorē ſalis quantita
tem rediderunt, & vendunt, quã prius, ſequitur, ꝙ in
fructu rei conductæ, qui fructus in vendendo ſal con-
ſiſtit iuxta not. per Bar. in d. l. cum in plures. impediti
fuerunt, & damnum paſſi dicuntur, & propterea ipſis
10 per cõitatem eſt remiſſio facienda. ¶ Vltimo † poſt-
quam hi ſalinarii datium ſalis conduxerunt, non põt
quicquã etiam à principe de nouo ad præiudiciũ con
ductorum ſine illorum conſenſu fieri, nec introduci.
l. ſi quis. C. de uectig. & cõmiſſ. vbi caſus. ¶ Prædictis
tamen omnibus non obſtantibus, prout rectè intueri
obſtare non debent, contrariũ in puncto iuris verius
eſſe arbitror, videlicet quòd communitas remiſſione
mercedis ipſis gabellariis facere non teneatur, & mi-
nus ad aliquod intereſſe, vel damni emergentis, uel
etiam lucri ceſſantis, & duobus præſuppoſitis primo,
11 † nos eſſe in contractu locationis, & cõductionis, ut
ſonant uerba contractus, necnõ diſtributio ſolutio-
num menſtruatim, ſiue annuatim faciendarũ, vt col-
ligitur ex iis, quæ plenè poſuit Bar. in d. l. cotem. §. qui
maximos. & in d. ſua q. incip. publicanus cũ ſimil. ſecũ
12 do † nos eſſe in caſu, in quo agitur de damno, quod
circa fructus rei cõductæ contingit, iuxta ea, quæ vo-
luit Bar. quem cæteri ſequuntur, in d. l. cũ in plures.
de quo damno loquitur Bar. in d. l. ſi merces. §. vis ma
ior. ff. loca. & tex. in c. propter ſterilitatē. & ibi doct. ex
tra eodem. & Bart. in l. ſi vno. §. vbicunque. ff. eodem.
non autem de damno prouenientе ex non vſu rei, ſeu
ex impedimento uſus rei, cum datiarii ſalinis, & uſu
vendendi ſal vſi fuerint, & adhuc vtantur: de quo dã-
no loquitur Bart. in d. l. ſi vno. §. item cum quidã, nec
ēt de diminutio rei, aut caſmate contingente, de quo
loquitur tex. in d. l. ſed addes. §. 1. & d. l. ſi vno. §. itē cũ
quidam. ibique Bar. & Pau. de Caſt. ff. eo. tit. locati, his
præſuppoſitis ſtatibus, cõcluſio prędicta ad fauorē cõ
munitatis multipliciter poteſt cõfirmari, & corrobo
13 rari. & primo ſic, † ad hoc ut locator teneatur merce-
dis remiſſionē facere, requiritur, quòd damnũ intol-
lerabile, ſeu enorme circa fructus rei conductæ cõtin
gerit, nam propter damnũ exiguũ non fit remiſſio d.
l. ſi uno. in prin. iuncto. §. cum quidam. d. l. ex cõducto.
§. ſed & ſi labes. & dicit tex. in d. l. ſi merces. §. vis ma
ior non debet conductori damnoſa eſſe, ſi plus, quã
tollerabile eſt, læſi fuerunt fructus, alioquin modicũ
damnũ æquo animo colonus ferre debet: & tex. in d.
c. propter ſterilitatē inquit, ꝙ eccleſia, quæ prædia,
ſeu alias res locauit, ex quibus fructus, & redditus per
cipiuntur, propter ſterilitatē magno incommodo cõ
ductores afficientem, ſi talis ſterilitas abſq; culpa cõ-
ductorum rei uitio, aut caſu fortuito cõtigerit, pro ra
ta penſionis remiſſionē facere tenetur: & gl. ibi colli-
git, quòd quando conductor magno damno, & incõ-
modo afficitur, remiſſio penſionis ei fieri debet, niſi
aliud in locatione ſit actum. l. licet. C. locati. alioqn
ſi tale magnũ incõmodum, ſeu graue damnũ non in
teruenerit, mercedis remiſſio nõ eſt facienda d. §. vis
maior. modicũ enim damnũ in ꝯſideratione eſſe nõ
debet, & illud cõductor patienter ferre debet. l. habi-
tatores. ff. locati. & propter damnũ enorme cõtingēs
tàm circa rem, quàm circa fructus locator dũtaxat ad

mercedis remiſſionem faciendã, non autē ad aliud ip
ſius conductoris intereſſe tenetur, niſi damnum cul-
pa locatoris contigiſſe d. l. ſi uno. §. vbicunque. & ibi
Bart. & d. l. ſi fundus. cum aliis ſimilibus ſupra allega-
tis: ſed in caſu occurrēti non cõſtat ipſos cõductores
datii ſalis, ſeu ſalinarum ex augmento prædicto dam-
num intollerabile, ſeu graue incommodũ circa red-
ditus percipiendos paſſos fuiſſe, igitur cõitas Fauen-
tiæ illis ad aliquam mercedis remiſſionem faciendã,
14 ſeu ad aliquod intereſſe teneri non debet: † damnum
autem intollerabile, & magnum incõmodum in ter-
minis noſtris diuerſimodè aſſumitur, primo, ut in di-
uerſis locis declarat Bar. quando conductor, ultra im
penſas, quæ gratia colligendi fructus, & redditus fiũt,
nihil percepit, nec penes eum aliquid de fructibus re-
manſit, quo caſu nullos fructus percipere cenſetur,
cum fructus dicantur, deductis impenſis, ut in l. fru-
ctus. in princ. & l. diuortio. §. impendia. cũ ubique no.
ff. ſolut. matrim. ita inquit Bart. in d. l. ſi merces. §. uis
maior. Sed in d. l. licet referendo Iaco. de Are. ut reci-
tat etiam Cyn. C. loca. & in d. l. ſi uno. §. ubicunque. di
xit, damnũ intollerabile, ſeu magnum incõmodum
dici, quando poſt deductionē expenſarũ, & ſolutionē
penſionis conductor ultra dimidiã penſionis debitæ
deceptus remaneret, ſicuti in cõtractu emptionis qs
enormiter læſus cenſetur, qñ re ipſa ultra dimidiã iu-
ſti p̃tii fuit deceptus, ut in l. 2. C. de reſcin. vendi. aliqui
autem uolunt damnum dici intollerabile, quãdo cõ-
ductor ſemen in re conducta impoſitũ colligere non
potuiſſet, argumento d. l. ex conducto. §. ſed & ſi la-
bes. ubi glo. hoc ponit: & attenta hac opinione in ca-
ſu occurrenti ſemen deperditum cenſeretur, quando
conductores ſalis ultra expenſas in fructibus, ſeu red
ditibus percipiendis nihil percepiſſent, & hic caſus ſe
cundum Paul. de Caſt. in d. l. ex conducto. §. ſi uis. diffi
cultatem in ſe non habet. Alii, ut fuit gl. in d. l. ſi uno.
in prin. uoluerunt, damnum magnum eſſe, quãdo cõ
ductor non percepit dimidiam fructuum, ſeu reddi-
tuum, qui cõiter percipi conſueti erant, quam opinio
nem refert, & impugnat. Ioan. de Imo. in d. c. propter
ſterilitatem. in glo. 1. eſt & alia opinio, ꝙ ſit attenden
da uulgi opinio, quæ non conuenit caſui noſtro, quo
niam pro hoc tempore, quo mercedis remiſſio à di-
ctis datiariis ſalis petitur, ultra ipſos nulli alii condu-
ctores extant, quorum opinioni ſtandum eſſet. Præte
rea hæc opinio cõiter non fuit recepta, ut colligitur
ex uerbis Bar. Pauli de Caſt. & aliorum in locis allega-
tis. Doctores tñ magis communiter uelle uidētur, ꝙ
quando conductori, deductis impēſis factis in recol-
ligendis, & percipiendis fructibus, ſeu redditibus, tñ
de fructibus non remanet, quòd ad dimidiam merce
dis, ſeu penſionis debitæ aſcendat, tunc cõductor di-
catur damnũ intollerabile, magnumq́ue incõmodũ
pati, & conſequenter remiſſioni ſit locus, ut per Bar.
in d. l. licet. & in d. l. ſi uno. §. ubicunq;. p Pau. de Caſt.
in d. §. ſi uis. & Cyn. in d. l. licet poſt gl. in d. l. ſi vno. in
prin. qñ uerò ultra dimidiam penſionis debitæ cõdu
ctor aliquos fructus, ſeu redditus deductis impenſis
per cepiſſet, remiſſio illi facienda non eſſet, cũ pp fru
ctuũ exiguitatē ea non ſit facienda d. l. ſi vno. §. cũ qui
dã. & Bar. quem in hoc docto. ſequuti fuerunt, in d.
§. uis maior. & in hoc caſu exiguitas, non autem ſte-
rilitas diceretur, ut præſupponunt Bar. Paul. de Caſt.
15 & alii in locis allegatis. ¶ Præterea † quando condu-
ctor patientiã re ſibi locata utendi, & fruendi habuit,
quamuis aliqualiter in vſu fuerit impeditos, ſeu exi-
guiores redditus perceperit, quam cõſueuerit, tamē
ob huiuſmodi exiguitatem nullam poteſt remiſſio-
nē petere, nec cõſequi, ut ſupra, per not. p Pau. de Ca.
& Barto. in d. l. cum in plures. Sed in caſu occurrenti

non

nõ ꝯſtat nos eſſe in aliquo caſu,& maximè in caſu ma
gis cõiter approbato, in quo dici poſſet ſterilitatẽ fuiſ
ſe,uel damnum intollerabile, ſeu magnũ incommo-
dum contigiſſe, cum datiarij quamuis tantos reddi-
tus non perceperit,quantos percipere ſoliti erant, tñ
multos perceperint adeò,ꝙ verè damnum intollera-
bile prætendere non poſſunt, cũ potius ſint in aliquo
lucro,quam in damno, & ſi aliquod damnũ ab eis ꝓ-
baretur,illud enorme,& intollerabile eſſe debet,iux-
ta prædicta.¶ Rurſus,& ſi conſtaret de ipſorũ damno
16 intollerabili, † tamen ex quo annis præteritis reddi-
tus vberes collegerunt,ex quibus multum lucrati fue
runt ſecundũ ea,quæ in facto proponuntur profectò
ipſis remiſſio mercedis huius anni non eſt facienda,
quia ẽt conductores gabellæ,ſeu datii tenenẽ ſterilita
tẽ unius anni cũ ubertate aliorum annorũ cõpenſa-
re,ut uoluit Bar.in d.l.cotẽ.§.qui maximos. argõ d.c.
propter ſterilitatem.& d.l.ſi vno.in prin.per Bar.in d.
§.ubicũque.& in d.§.vis maior. & per Pau. de Caſt.in
d.§.ſi uis.& ſcriben.cõiter in d. l. licet. & in d.c.ꝓpter
ſterilitatem.¶ Quarto etiam in caſu,quo apparet cõ-
ductores ſalis damnum intollerabile ſubſtinuiſſe, ac
ſubſtinere, tamen adhuc ipſis à dicta communitate
17 damnum aliquod non eſt reſarciendum, † quia con
ductores ex pacto ſic conuenerunt, periculum iſtud
in ſe ſuſcipiendo,ut apparet in capitulis factis inter ip
ſam cõmunitatem,& cõductores, dum in 8.capitulo
fuit per hæc uerba conuentum,item *la predetta commu-
nità, & ſuoi agenti non ſiano tenuti, ne obligati per modo alcuno
fare in alcuno caſo remiſsione alcuna alli detti conductori, o, al-
cuno cõductore*: q̃ verba iudicio meo nõ poſſent clarius
demõſtrare, ꝙ ex pacto ꝯuentũ fuit, periculũ dãni &
ſterilitatis debere ad cõductorẽ ſpectare, uel cõitatẽ
ĩ aliquo caſu,in quo aliàs debuiſſet teneri, nõ debere
teneri.Ergo periculũ damni ad cõductorẽ,ſeu condu
ctores ſpectare debet,ut in d.l.ſi quis fundũ. Bar.in d.
§.vbicunque.& in d.§.uis maior.& alii in d.l.licet.vbi
eſt caſus,& in locis proximè allegatis.Imol.in d. c.ꝓ-
pter ſterilitatẽ.& facit l.ſi de fundo.& l.legẽ.C.locati.
& argumento l.quæ fortuitis. C. de pign.actio. l.1.C.
cõmod.& l.ſi ut certo.§.interdũ.ff.commoda. c.1.de
depoſi.& c. unico.de cõmoda. Præterea illa verba di-
cti capituli 8.dicuntur vniuerſalia negatiua,quamuis
videantur particularia propter illud nomen aliquis,
ut ibi *per modo alcuno in alcuno caſo, & remiſsione alcuna*
18 &c.Nam † vbicunque ſignum particulare, ut eſt ali-
quis, ſimul cum negatiua ponitur, talis oratio æqui-
pollet uniuerſali, & perinde eſt, ac ſi oratio fuiſſet
negatiuè uniuerſaliter concepta. l. ſi is, qui ducenta.
§.utrum.& ibi gloſ.& Bart.ff.de reb.dub.l. ſi verò plu-
res.§. ait p̃tor.ff.de his.qui deiece.uel effude. Verba er
go huius 8.capituli dicuntur importare, ꝙ agentes ꝓ
cõitate,& ipſa cõitas in nullo caſu,& nullo modo re-
miſſionẽ cõductoribus facere teneantur,& ſic vniuer
ſaliter,& negatiuè prolata penitus omnem caſum,&
19 omnem modum,nullo excepto,excludunt,quia† de
natura uerborum uniuerſalium negatiuè prolatorũ
eſt omnia etiam ſui natura, & regulariter non cõpre-
henſibilia continere,nihilque excipere.l. Iulianus.ff.
de leg. 1.cum ſecundum Bal.in c. 1. in prin. de proib.
feu.alien. per Fed. vniuerſalis negatiua magis neget.
quã uniuerſalis affirmatiua affirmet, & facit id, quod
uoluit do.Ant.in c.dilectus.in fi.9.col. de conſuetud.
Bart.Veron.in tractatu ſeruitutum ſub rubr. de ſerui.
lum.& glo.in l.idemque.ff.locati. Ex quibus infertur.
ꝙ etiam in caſibus, in quibus cõitas locatrix aliàs de
iure ipſis conductoribus remiſſionẽ facere debuiſſet,
uirtute huius pacti uniuerſaliter negantis illam face-
re non teneatur.Cõſidero etiam,ꝙ contrahentes per
uerba uniuerſalia negatiua geminata iſtud conuene-
runt,uidelicet ꝙ nullo modo, & in nullo caſu
aliquam remiſſionẽ cõductoribus facere te
20 Ergo † propter hanc geminationẽ vniuerſalis
uæ,ex qua maior,& potẽtior excluſio, atque
infertur,argumento.l.cum oſtendimus.ff.de
tuto.glo.penul.& ibi Felin.in c. ſi cautio.
inſtru.l.ſi liber.§.titius.ff.de hæred.inſtit.
ex hac.ff. de donat.infertur, quòd ipſa cõ
in nullo caſu,hoc eſt in nullo euentu iuxta
ges.ff.de legibus.clem.cauſam in fin. de
eſt autem.Inſtit.de hæred. inſtit. debet
aliquam faciendam teneri,quamuis ali
ad aliquem caſum etiam fortuitum ten
21 ¶ Vltimo accedat ad hæc, † quòd ubicũ
non ex aliqua cauſa à uenditore prouenie
mera ſua uoluntate, ex cã tñ publicam vti
nente aliquid circa rem venditam ad præ
ptoris fecerit,ſeu diſpoſuerit,tunc uẽditor
ipſi emptori p̃ſtandum non tenetur.l.lucius
ctio.& l.item ſi verberatum.ff.de rei vendica.
ex cauſa ab ipſo venditore proueniẽte prince
cerit,ut eſt caſus in l.ſi fundus.& ibi glo.in
in vltima ſolutione cũ qua docto. cõiter per
22 ff.loca.Sed † de ꝯ̃ctu emptionis, & uẽditio
procedit argumentũ ad contractũ locationis
l.ſi fundus.& not.in rub.ff.locati.per Bar.in
ces.§.vis maior.& in d.ſua.q. inci. publican
l.cotẽ.§. qui maximos. ergo idem in contra
tionis dicendum eſt, quòd ſi princeps non
culpa,ſeu cauſa locatoris, ſed ex ſua mera
propter ſuam publicã vtilitatem principa
ad præiudiciũ conductoris fecerit, locator
ad aliquid ipſi conductori præſtandum te
caſu noſtro princeps augmentum ſalis impo
ex cauſa,nec ex culpa,aut delicto commu
tricis,ſed ex ſua mera voluntate propter
meræ apoſtolicæ,ergo cõmunitas ex hoc
pis,quod illa non prohibere, nec ei reſiſtere
ad aliquod damnum,ſeu intereſſe cõducto
ſtandum teneri non debet. ¶ Stante itaque
concluſione ad fauorem communitatis
rios conductores,ſupereſt, ut iis, quæ in
ſupra fuerunt adducta, reſpondeatur:&
aduerſatur,quòd propter augmenti impo
ductores ſalis à tempore dictæ impoſitio
potuerunt re cõducta vti eo modo,quo
runt,& ideò ipſis pro rata illius temporis
23 remiſſio,quia reſpõdetur primo,† quod
ducta cõtinuè vſi fuerunt,nulla eſt eis remiſſio
da,q̃uis nõ eo mõ vſi fuerint,quo vti cõſueue
tis enim eſt,quòd vſi fuerint, licet nõ ita co
uel cum aliquo impedimento, ut in d.l. hab
& in l.quod ſi domus.ff.locati. Et eſt de mẽ
Caſt.poſt Bar.in l.cum in plures.in prin.ff.co
do reſpondeo,conductori non eſſe remiſſio
dam,quando non fuit paſſus magnum dam
modicum d.l.habitatores. cum ſimilibus
tis.Ergo in caſu noſtro cum conductores
intollerabile,paſſi non fuerint,capiendo
tollerabile,& magnum,prout in hac materia
bere fuit ſupra declaratum, non erit remiſſio
da. Tertio reſpondeo non eſſe conductoribus
ſionem faciendam,quia cõuentum fuit, quod
lo caſu aliqua eſſet facienda remiſſio, & ideo
patientiam à cõmunitate in re utendo habue
integrã penſionẽ tenentur,ut ex prædictis
terea hi ꝯductores annis ꝓximè elapſis redditus
tum pingues perceperunt, ergo tenentur
nem facere cum damno,& incõmodo, quod
no cõtigit,ut ſupra dictũ fuit. ¶ Non obſtat

pale, quia negatur, ipſam cõitatẽ fuiſſe in aliqua cul-
pa, & negligentia, † & ſi quid dãni conductores paſſi
fuerunt, hoc prouenisse dicitur quodã caſu fortuito,
cum ex facto principis mero, & iuſto prouenerit, arg.
d. l. apud Iulianũ. in fin. ff. de leg. 1. cui principis facto
ipſa cõitas reſiſtere non potuit, ergo ad aliquod inter
eſſe damni emergentis, aut lucri ceſſantis teneri non
debet, ut in d. l. ſi fundus. cum multis aliis præallega-
tis: & quamuis ille tex. uideatur inferre, ꝙ conductor
in hoc caſu ſaltem ad mercedis remiſſionẽ faciendã
teneri debeat, tamen, ut ſupra proximè dictum fuit,
concludendũ eſt nec ad remiſſionẽ aliquã faciendã
teneri per ſupra ſæpius dicta. ¶Tertio motiuo in ꝯriũ
facto reſponſum apparet, tum quia non conſtat ipſos
cõductores fuiſſe damnum intollerabille, & magnũ
paſſos, ſecundũ quod damnũ intollerabile in hac ma
teria capitur, tum ex aliis rationibus ſupra ad fauorẽ
cõmunitatis factis, & adductis. ¶Quarto argumento
reſpondetur, nullam poſſe ipſi cõmunitati culpã im-
putari, ut dictum fuit; & ſic dictũ Pau. de Caſt. in d. l. ſi
merces. §. culpæ non aduerſatur. Parum ẽt contra cõ
munitatem faciunt ea, quæ habentur per Bar. & Pau.
de Caſt. in d. l. cũ in plures. in princ. quia ex quo caſu
fortuito, & facto ſuperioris, cui cõmunitas reſiſtere
non potuit, datiarij damnum paſſi fuerunt, nõ debet
cõmunitas ad aliquod intereſſe, nec ad aliquã remiſ-
ſionẽ teneri, tũ quia de damno intollerabili nõ con-
ſtat, tũ quia ubertas præteriti tẽporis debet cũ damno
præſentis anni, ſeu tẽporis, quo ſal cũ dicto augmen-
to uendiũ fuit, cõpenſari, tum ẽt quia ex conuen-
tione remiſſioni in aliquo caſu nõ eſt locus, ut ſupra
plene fuit demonſtratũ. ¶Non obſtat ultimũ funda-
menti, de tex. l. ſi quis. C. de uectig. & cõmiſ. quia re-
ſpondetur, ꝙ licet Papa, ſeu princeps non debuiſſet
in præiudicium conductorũ ſalis aliquid facere, uel
innouare, ut ibi, tamen propter hoc non infertur, ꝙ
ſi id feceri, cõitas, quæ in nullo peccauit, nec cõuen-
tis contrauenit, ex facto Papæ, ſeu principis damnũ,
& intereſſe conductoribus reſarcire teneatur, per d. l.
ſi fundus, cum ſimil. nec ꝙ debeat teneri ad aliquam
mercedis remiſſionẽ ipſis faciendã per prædicta, quæ
amplius non repeto. Et ex his omnibus Mag. do. arbi-
tri ad fauorem cõitatis, & contra ipſos conductores,
& datiarios laudare, & pronunciare debent, abſoluẽ-
do cõitatem à petitis per conductores, & declarando
ipſam cõitatẽ nõ teneri ad aliquã mercedis remiſſio
nẽ faciendã, & minus ad aliquod ipſorũ conductorũ
prætenſum damnũ, & intereſſe. Et hæc quoad primũ
dubiũ ſufficiant. ¶Quoad ſecundã hæſitationẽ ſupra
propoſitã, omiſſis hinc inde argumentis, concludo,
† ꝙ ſi reperiantur ducati aurei de camera, & facile ſit
ipſis conductoribus illos reperire, & ſoluere, ipſi tenẽ
tur dictos ducatos aureos de camera in materia, &
forma antiqua ſoluere, cũ teneantur, & obligati ſint
cameræ apoſtolicæ noĩe cõitatis Fauentinæ tot duca
tos de camera ſoluere, & damnũ, & commodũ, quod
inter tempus promiſſionis, & tẽpus ſolutionis eueniſ
ſet ex augmento, uel diminutione ualoris, ad credito
rẽ ſpectaret, & cõſequenter ẽt ad debitorẽ, niſi debi-
tor in mora fuiſſet, quia tunc damnũ eſſet ſolius debi
toris, arg. l. uinũ. & l. quod te. cum ibi not. ff. ſi cer. pet.
Ita determinat Bar. ad quẽ totus mundus recurrit. in
l. paulus reſpondet. ff. de ſolu. & idẽ uoluit ipſe Bar. in
l. cũ quid. ff. ſi cer. pet. quẽ doct. cõiter ſequuntur, ut
atteſtatur Alex. in d. l. quod te. & fuit opinio Io. And.
Hoſti. & Io. de Imo. in c. quanto. de iureiur. Pet. de An
char. & Imol. poſt alios in cle. ſi beneficiorũ. de deci.
6 vnũ † enim pro alio, qñ ex hoc damnũ pati debet, in-
uito creditore ſolui nõ põt, ut in l. 2. §. 1. & l. eũ à quo.
ff. ſi cer. pet. & declarat Bart. in d. l. paulus. in 1. col. &
hoc dictũ expreſsè ſequitur Imol. in d. c. quanto. col.
5. Et ſ͛m prædicta debet intelligi id, quod uoluit Bart.
in l. cũ certũ. ff. de auro, & argẽ. lega. dicens, ꝙ ſi, iam
duo ſunt anni, ꝓmiſi tibi ſoluere centũ ducatos, mo-
do ſoluere ſecundũ æſtimationẽ, quæ erat tempore
promiſſionis, & non ſecundũ illam, quæ eſt tempore
ſolutionis, dicit Bar. quòd debeo ſoluere ſ͛m illã æſti-
mationẽ, quæ eſt tẽpore ſolutionis, niſi fuero in mo-
ra: & ſic Bar. præſupponit debitorẽ teneri ſoluere du-
catos promiſſos, quãuis creditor ex hoc damnũ etiã
paſſurus eſſet: quod eſt ex eo, quia debitor, qui duca-
tos ſoluere promiſit, põt, & tenetur illos ſoluere, quã
uis eorũ ualor eſſet auctus, uel diminutus, qñ ſolu-
tione eius, quod debetur, omnis obligatio tollit. Inſt.
quib. mod. toll. obl. in princ. Hoc modo ẽt intelligatˀ
id, quod uoluit Bal. in l. acceptã. in 17. q. C. de uſuris.
27 ¶Si uerò † ducati promiſſi difficulter, uel nullo mõ
poſſunt in eadẽ materia, & forma reperiri, prout nũc
non reperiuntur ducati de camera, quia in uſu eſſe de
ſierunt, & conflata ſunt ſcuta aurea, quæ ſunt in uſu,
ualorque ducati de camera ſit mutatus, quia tẽpore
cõtractus, & obligationis ducatus ualebat ſolidos ſep
tuagintaquinq; nũc aũt ex decreto põtificis ualet ſo-
lidos octuagintaduos, concludendũ eſt, ipſos datta-
rios teneri ſoluere de moneta currenti ad rõnem ua-
loris, & æſtimationis antiquæ, qñ maior moneta ęſti
matur per minorẽ, ut habetur per Bar. in d. l. paulus. ꝑ
Alex. in l. cũ quid. ff. ſi cer. pet. & per doct. in d. clem. ſi
beneficiorũ. ac ẽt per ſcribẽ. in d. c. quãto. & per Bart.
in d. l. cũ certum: & cum hac opinione doct. cõiter, &
ferè oẽs, nullo diſcrepante, pertranſeunt, ꝙ ubicunq;
nõ reperitur illud genus monetæ, quæ fuit debita nõ
ex eo, quòd fuerit reprobata, ſed quia in uſu eſſe deſie
rit, tunc ſuccedit obligatio ad æſtimationẽ illius mo-
netæ antiquæ, quę æſtimatio de pecunia currenti ſol-
ui debet, ut in locis proximè allegatis. Sed dubiũ con
ſiſtit, utrum ſolutio ſit facienda iuxta æſtimationem
illius monetæ, quæ erat tempore obligationis, & cõ-
tractus, an uerò ſecundum æſtimationẽ, quæ eſt tem-
pore ſolutionis. In quo docto. communiter uidentur
tenere, quòd ſolutio fieri debeat de moneta currẽti,
ſoluendo æſtimationem monetæ promiſſæ iuxta ua-
lorem, qui erat tempore cõtractus, & obligationis fa-
ctæ, ut eſt tex. ibiq; Abb. in pen. not. in c. olim. & in c.
28 cũ canonicis. de cenſi. Nam † in contractibus attendi
tur æſtimatio, & ualor pecuniæ, ſeu monetæ ꝓmiſſæ,
iuxta tẽpus contractus, & non iuxta tẽpus ſolutionis,
ut uoluit Spec. in tit. de oblig. & ſolut. in §. 2. in fi. uer-
bis. & idẽ uoluit Bar. in d. l. cũ qd. & in d. l. paulus. col.
1. & ſequitur Paulus de Caſt. in d. l. cum quid. & in d. l.
quod te. ibique Alex. in 3. & 4. col. Imol. in d. c. quan-
to. & in d. cle. ſi beneficiorũ. ibiq; Pet. de Anch. Et ꝙ
debeat attendi tempus contractus, uoluit etiam Bal.
in addit. Specu. in d. tit. de oblig. & ſolut. uerſi. obliga-
tio legalis. Et in hanc partem Oldrad. quoq; uidetur
inclinare in conſil. 250. nec ab ea Rom. diſcrepare ui
detur iu conſi. 123. idemq́; in terminis noſtris expreſ
sè uoluit Bal. in l. illud. in ulti. colum. C. de ſacroſanc.
eccleſ. Datiarij igitur, qui in caſu noſtro ducatos octĩ
gentos de camera ſoluere tenentur, liberabuntur, ſi
ſoluant illorũ ualorem ad rationem æſtimationis, &
ualoris, quo ducati de camera tempore cõtractus ua-
lebant, ex quo ſolutionis tempore ducati de camera
non reperiuntur. Quæ opinio in caſu noſtro ferè in in
diuiduo cõfirmatur ex iis, quæ uoluit Ioan. Andr. ĩ ad
ditio. ad Spec. in d. tit. de obliga. & ſolut. in §. 2. in fina
libus uerb. in additio. incipien. olim, qui ponit qõnẽ,
ꝙ monaſterium decem annua eccleſiæ debebat, & tẽ
pore obligationis factę pecunia promiſſa erat uilis, &
de illa pecunia ſecundũ eũ ualorem uilẽ facta fuit ſo-

lutio; demum ex decreto principis fuit ordinatum, ꝙ obligati ad ſoluendos annuos redditus tempore vilis monetæ tenerentur illos ſoluere in bona moneta de nouo iuſſu principis fabricata: dubitatum fuit, an monaſterium illa decem annua teneretur ſoluere de moneta vili, & antiqua ſecũdum valorem antiquum, an verò de noua, & ſecundum nouum ualorem: dicit ibi Io. And. quòd monaſterium poſt decretum principis abſque dubio de antiqua, & ſecundum valorem antiquũ, q tpe contractus erat, ſoluere potuiſſet, quia valor, q erat tpe cõtractus, dẽt attẽdi, vt ibi latius p eũ, q plura ad propoſitũ cõſiderat, & plura ẽt refert Oldr. in d. cõſ. 250. cuius dicta approbat Abb. in d. c. olim. & Roman. in d. cõſ. 123. Ex quibus ad fauorẽ datiariorũ eſt concludendum, ut iam dixi. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Ex contractu vltro, citroque obligatorio, veluti ex contractu locationis, ad hoc, vt quis agere poſſit, quid requiratur.*
2 *Debitor retentione pecuniæ ſolui certo tempore promiſſæ vti, & illam non ſoluere poteſt, quando creditor nõ obſeruauit id, quod obſeruare debitori tenebatur.*
3 *Etiam ſi promiſiſſet ſoluere non obſtante quacunque exceptione:*
4 *Immò etiam ſi cum iuramento ſoluere promiſiſſet.*
5 *Promittens factum alienum cum iuramento, vel cum pęna adiecta obligatur.*
6 *Lata culpa eſt non facere ea, quæ quilibet homo feciſſet.*
7 *De caſibus fortuitis, & improuiſis etiam maximis quis ex pacto, quo ſe ad eos obligauit, ẽt contra naturam contractus tenetur:*
8 *Niſi ex facto, & culpa locatoris, aut alterius contrahentis euenirent, & num. 12.*
9 *Culpa, & mora, quæ caſum fortuitum præcedit, facit quem teneri de caſu fortuito, & damno ex illo cõtingenti, & excuſat eum, qui aliàs ex pacto de eo tenebatur.*
10 *Pactum, quòd conductor teneatur, & cogi poſſit ad ſoluendum mercedem conuentã non obſtantibus aliquibus periculis, dãnis, & caſibus fortuitis, quæ is contra locatorem poſſet allegare, ſi aliqua damna, et pericula poſtea fuerint ſpecificata, an de omnibus generaliter, an verò de expreſſis tantum ſit intelligendum.*
11 *Conductor ex pacto proximè dicto cogi non poteſt ad ſoluendum, ſi locator ei pro parte ſua adimplenda, & obſeruanda non adimpleuit, nec obſeruauit:*
12 *Idem, ſi dãna, & pericula, caſusque fortuiti facto, & culpa ipſius locatoris non ſolum lata, ſed etiam leui eueniſſent.*
13 *Dolus de futuro verus, vel præſumptus per pactum etiam cum iuramento remitti non poteſt.*
14 *Iuramentum, quod eſſet contra bonos mores canonicos, & peccati nutritiuum, contractum validare non poteſt.*
15 *Pactum, quòd quis ſoluere debeat etiam non obſtante, quòd hoc ex parte creditoris onus conſcientiæ contineret, non valet, & tanquam iniquum non eſt obſeruandum.*
16 *Lucrari contra conſcientiam, & cum aliena iactura non licet.*

EPITOME.

Conductor pro damnis, & intereſſe paſſis mercedem, & penſionem conuentam retinere poteſt, nec ad ſoluendum cogi ualet, quamuis is cum iuramento promiſerit, pactoq; expreſſo conueniret, ſe velle teneri, & cogi poſſe ad ſoluendum certo tempore, non obſtantibus aliquibus damnis, periculis, & caſibus fortuitis in ampliſſima forma, ac etiam abſq; eo, ꝙ iſtud ex parte locatoris onus conſcientiæ contineret, qñ locator ei pro parte ſua adimplẽda, & obſeruãda nõ adimpleuit, nec obſeruauit, & culpa ipſius præcedente damna incurſa, caſusq; fortuiti euenerunt.

CONSILIVM CXLIIII.

Viſo inſtrumẽto vnà cũ capitulis locationis factæ de datio gabellæ groſſæ p magnificã cõitatẽ ciuitatis Imolæ mediãte illius ſyndico do. Thuræ cõductori, ac viſis ꝓteſtatiõibus p do. Thurã dictæ cõitati ſæpius factis, aliisq; mihi pro parte ipſius do. Thuræ exhibitis co[...]
tis, omiſſis ſuperfluis, ac veritati adhærendo [...]
ad fauorem do. Thuræ concludendum eſſe [...]
ſeo, quòd occaſione damnorum paſſorum [...]
de quibus in prædictis proteſtationibus, [...]
mandatis, & præceptis eidem do. Thuræ [...]
iure licitum fuerit, & ſit uti retentione ſolu[...]
ſtruarum, quas is ex forma capitulorum [...]
facere tenebatur, non obſtantibus capit[...]
inſtrumento locationis conuentis: Et ad [...]
dendum moueor in primis ex regula, [...]
1 doctrina ſcriben. † quòd ad hoc, vt quis [...]
vltro, citroq; obligatorio, qualis eſt con[...]
tionis iuxta l. ſi vt certo. §. nunc vidẽdum [...]
cum ſimil. requiritur, quòd prius conſte[...]
tur, ipſum volentem agere pro parte ſua [...]
tractum cum effectu adimpleuiſſe, vt eſt te[...]
nus §. offerri. ibiq; Bar. ff. de act. emp. qui n[...]
quod debet, licet non adimpleam, quod [...]
contra illum obtineo, ut not. in l. ſi non fuerit [...]
ff. de iureiur. l. ſi in emptione. §. item ſi emp[...]
contrah. emp. & fruſtra is debitum petit, qu[...]
bet, non impendit l. ædiles. in fi. ff. de ædil. edi[...]
2 ſtra. de regu. iur. in 6. † Et hæc eſt iuſta cauſa [...]
& non ſoluendi pecuniam, quam quis ex pa[...]
tempore ſoluere tenebatur, videlicet quan[...]
creditorem non fuit obſeruatum, nec adi[...]
quod creditor illi obſeruare, & adimplere [...]
vt eſt text. not. in d. §. offerri. ubi ponitur h[...]
quo debitori licitum eſt retentione vti, [...]
ſus, de quibus habetur p Bar. & alios in l. ſi [...]
ſi cẽtum. ff. de cõdic. indebi. & per Bar. in l[...]
3 C. in qui. cau. pig. taci. cõtrah. Et † prædict[...]
vera, ꝙ ſi quis ſoluere teneretur, non obſ[...]
que exceptione, nihilominus retentione [...]
caſu, quo ſibi nõ fuiſſent obſeruata illa, qu[...]
tractu debebãtur, vt colligiť ex iis, quę no[...]
poſt gl. in l. ſi traditio. C. de ac. emp. Sed cõ[...]
quæ ex ꝯctu locationis capitula do. Thuræ [...]
ſeruare tenebatur, illa nõ obſeruauit, & im[...]
obſeruãdi fuit p interpellationes ſæpius ipſi [...]
ctas iuxta l. ſi ex legati cã. ff. de verb. obl. [...]
ra poſtea ſolutiones debitas retinẽdo no[...]
mora aliqua cõſtitutus, nec ad ſoluendũ [...]
quo nõ fuit ipſi prius obſeruatũ id, qđ ex [...]
p parte cõitatis debebať: & ad ꝓpoſitũ [...]
qđ uoluit Alex. ĩ apoſtil. ad Bar. in d. §. o[...]
l. ſi ſeruũ. §. ſequitur. ff. de uer. obl. & in auth. [...]
C. de don. ante nup. l. nã uterq; fi. ne quis e[...]
4 nit. de iureiur. † p quẽ tex. ꝓbatur p̃dicta ẽt [...]
qñ qs cũ iuramẽto ꝓmiſiſſet ſoluere, & ipſi p[...]
uẽta nõ fuiſſent obſeruata, qm̃ abſq; metu [...]
denegare uelle ſoluere, ad quod facit l. cũ p[...]
de pact. cũ ſimul. alleg. ibi, & in d. c. puenit [...]
cõitas prius nõ obſeruauerit ea, quæ in capi[...]
ſerat, & ſic fuerit in mora, cõſtat, nã cum p[...]
ramento promiſit ſeruare cõtẽta in capitu[...]
bus ſe obligauerat, ꝙ oẽs tranſeuntes po[...]
conducentes, uel extrahentes merces, res, [...]
territorio, & p territoriũ ciuitatis Imolæ [...]
bus, & bonis Sãct. D. N. & Mag. do. Iacobi de [...]
ſoluerẽt, ac ſoluere deberẽ datiũ, & gabellã do[...]
p̃dicto ꝯductori, ut in quarto capitulo dicti [...]
5 cõtinetur: † p quã ꝓmiſſionẽ, & conuẽtion[...]
cõitas ſaltẽ poſtquã fuit interpellata, debuit [...]
curare ꝙ oẽs pſonæ trãſeũtes, cuiuſcunq; cõ[...]
& ſtatus eſſent, dictũ datiũ ſoluerent arg. co[...]
habentur per Alex. & doct. cõiter in l. ſtipulan[...]
prin. ff. de verb. obl. per plura, quæ ipſi allega[...]
breuitatis cauſa non refero, vbi volunt, q[...]